

335

JUNY
2015

LA VIGÈNCIA DEL G-7

Jordi Bacaria, director del CIDOB

Aquest passat 7 i 8 de juny ha tingut lloc al Castell d'Elmau a Baviera la 41 cimera del G-7 que reuneix els líders dels set països més industrialitzats del món que, a més, tenen en comú sistemes de representació política democràtica. Una trobada marcada per l'absència de Rússia i per nous compromisos en la lluita contra l'escalfament global. Dos dies de converses al més alt nivell que, malgrat les diferències, demostren la vigència d'un f3rum en procés de canvi però encara rellevant.

Quan el 14 i 15 de novembre de 2008, es va constituir a Washington el G-20 amb el format de cimera dels líders dels 20 països més rics i de les economies emergents, molts van donar per mort i quasi enterrat el G-8. De fet, el nou format del G-20 donava continuïtat al f3rum financer que s'havia creat el 1999 per a fer front a la crisi financera asiàtica, que es va anticipar com una primera crisi global. La base més amplia i forta de representació econ3mica i demogràfica del G-20 feia pensar en la propera desaparició del f3rum dels 7 països més industrialitzats més Rússia. El G-20, malgrat néixer amb la crisi -i en part perquè les economies emergents feien un cert paper de banquers de les economies industrials (per aix3 calia una soluci3 conjunta)-, té uns objectius de governança global a mig i llarg termini, com el canvi climàtic o la seguretat alimentària. La llarga durada de la crisi, però, ha fet que el G-20 s'hagi de dedicar a temes més immediats. En canvi el G-7, que normalment tracta temes més immediats derivats de crisis econ3miques i polítiques, incorpora ara una perspectiva més estratègica de llarg termini.

El G-7 neix com a G-6 el 1975 (Alemanya, Estats Units, França, Itàlia, Jap3, Regne Unit) en la cimera de Rambouillet per tal de tractar la crisi del petroli i financera, Canadà s'hi incorpora el 1977 (G-7), i amb la incorporaci3 de Rússia el 1998 es forma el G-8. Tot i que des de l'any passat, com a conseqüència de l'annexi3 de Crimea, Moscou n'ha tornat a quedar exclosa. La Uni3 Europea no és membre del G-7 però des de 1981 participa en les reunions, ara representada pel president del Consell Europeu, Donald Tusk i pel president de la Comissi3 Jean-Claude Juncker.

El G-7 és, per tant, un f3rum informal que ha anat mutant en nombre de membres i d'enfocament de l'agenda, però lluny del que es pensava el 2008, segueix existint. El G-7 és tant necessari i insubstituïble pel moment com el G-20. Temes com les sancions al govern de Vladimir Putin no poden estar a l'agenda del G-20, ja que Rússia n'és membre. En canvi en economia i finances el G-7 treballa conjun-

tament amb el G20 amb qui alterna les cimeres. Actualment el programa del G-7 es concentra en els grans temes, política exterior i seguretat, clima i cooperació pel desenvolupament. Un any després de la “desconnexió” amb Rússia, la posició dels Set vers les sancions contra el govern de Putin per la seva actuació a Ucraïna ha tornat a ocupar un primer lloc a l’agenda i així ho va expressar el president Obama just quan va arribar a la reunió bavaresa.

Els set membres semblen estar més còmodes sense la presència de Putin, malgrat que la cancellera Angela Merkel hi té una relació fluida. El dissens fora del grup, en canvi, és més evident, ja que l’ex canceller alemany Gerhard Schröder -vinculat professionalment a Rússia- va qualificar la decisió de no convidar Putin al Castell d’Elm au d’error i va reclamar la imprescindible incorporació de Moscou a les converses sobre l’acord d’associació entre Ucraïna i la UE signat el 2014. En termes d’oportunitat perduda també si han referit el president del Comitè alemany per a les Relacions Econòmiques amb Europa Oriental, Eckhard Cordes i el president del Fòrum Rus-Alemany, Matthias Platzeck, convençuts que el diàleg del G-7 amb Rússia pot contribuir a donar passos constructius en el conflicte ucraïnès i en els conflictes del Pròxim Orient, l’Iran, l’Afganistan i Síria, que només es poden resoldre amb la participació de Moscou.

En aquest context, Ucraïna va ser el primer dels grans temes de seguretat. El 13 de febrer d’aquest any els líders del G-7 en una declaració conjunta ja havien donat suport a la implementació de l’acord de Minsk del 12 de febrer, i van decidir emprendre mesures apropiades contra les violacions d’aquests compromisos, així com condemnar l’annexió il·legal de Crimea. Les accions de Putin prèvies a la cimera de Elm au, com l’exhibició militar de celebració de la victòria de la II Guerra Mundial el 9 de maig, i una represa de les hostilitats a l’Est d’Ucraïna no rebaixaven la tensió, malgrat la posició més propera a Moscou d’alguns Estats europeus i, en especial, del govern alemany. La declaració de 2015 dóna continuïtat a la condemna de Rússia de l’anterior declaració del G-7 de 2014, coherent amb l’agreujament de la situació.

També s’ha agreujat aquest darrer any la situació a Síria i a l’Iraq, que determina el segon tema més important en matèria de seguretat. S’ha buscat un acord per a combatre l’Estat Islàmic, que a finals de maig va capturar les ciutats estratègiques de Ramadi a l’Iraq i de Palmira a Síria. Un conflicte que ha agafat una nova dimensió després dels atemptats que han patit París, Copenhaguen, Tunis i el Iemen, i la preocupació per fer front a la radicalització dels joves europeus que fan actes terroristes i s’incorporen a les files d’Estat Islàmic. Però hi ha una diferència important respecte a la resolució de 2014. L’any passat es condemnava el regim d’Al-Assad i la seva brutalitat per haver causat la mort de més de 160.000 persones i es deia que no hi havia futur pel president Baixar al-Assad a Síria. Aquest any el règim queda fora de la declaració i es limiten a donar suport a les solucions per la pau i l’estabilitat a Síria en el marc de les accions de Nacions Unides. Líbia també torna a tenir el seu moment en la declaració d’una manera més concreta que en el 2014, donen suport al progrés de les negociacions conduïdes per l’enviat especial de Nacions Unides, Bernardino León, i fan una crida a les parts a assolir un acord ampli per arribar a un govern nacional de consens que tindrà el compromís del G-7.

La diversitat i complexitat de temes tractats en aquestes reunions de menys de dos dies s’expressen en la declaració final. El text és fruit de la bona sintonia entre els set líders mundials, però també dels treballs preparatoris dels anomenats sherpas, encapçalats per l’alemany, Lars-Hendrik Röller, que han conduït els temes de l’agenda cap al consens final. També cal destacar l’acció directa d’Angela Merkel que, com a presidenta de torn del G-7, ha anat mantenint reunions prèvies amb els diferents membres fins arribar a la cimera i al compromís de la Declaració Final.

En aquest sentit, un dels acords rellevants d'aquesta cimera ha girat al voltant de la conferència de la COP-21 sobre canvi climàtic que tindrà lloc el proper desembre a París. Encara amb el mal record europeu de la Cimera de Copenhaguen en la memòria, França -com a Estat amfitrió- ha decidit posar-hi molt en joc i ha obtingut el suport dels socis del G-7: el compromís ferm d'arribar a un protocol o instrument legal en el marc de les Nacions Unides per tal d'aconseguir una descarbonització de l'economia global al llarg d'aquest segle.

Diferents temes de l'agenda global s'han tractat també en la reunió posterior amb els caps d'estat i de govern dels països africans: Àfrica i el seu desenvolupament i governança, l'agenda post 2015, la preocupació per a la salut derivades del impacte de l'ebola, i l'empoderament de les dones. Sense deixar de banda la satisfacció per les negociacions dels tractats de lliure comerç i inversions, el TTIP entre els Estats Units i la UE, la UE i el Japó, i el Tractat Trans-Pacífic, així com la conclusió del tractat entre Canadà i la UE,

En resum, la declaració final mostra un pla d'etapes que es concreta millor en els temes més punyents que han sorgit al llarg de l'any o que estan en l'agenda dels propers mesos. El G-7 és un fòrum que ha anat mutant però lluny del que es pensava el 2008, segueix existint. Les notícies de la seva mort van ser una mica exagerades. Conflictes com Ucraïna o Síria, o el repte del canvi climàtic fan més necessària que mai la concertació de les grans potències mundials.